Siber Zorbal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Siber Zorbal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30189

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Siber Zorbal?k Ölçe?i, **siber zorbal?k** davran??lar?n? ve siber ma?duriyet deneyimlerini ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, 13 maddeden olu?makta olup, iki temel alt boyutu içermektedir: Zorbal?k yapan rolünü temsil eden "Rahats?z Etme" ve ma?dur rolünü temsil eden "Rahats?z Edilme". Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?larak yan?tlanmaktad?r (1= hiç, 5= her zaman). Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Siber zorbal?k, siber ma?duriyet, psikolojik ölçek, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, Likert, Rahats?z Etme, Rahats?z Edilme

Yazarlar

S. Küçük, M.A. ?nan?c?, N. Ziyalar

Amaç

Siber Zorbal?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin dijital ortamlarda sergiledi?i zorbal?k davran??lar?n?n s?kl???n? ve bu tür davran??lara maruz kalma düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Ölçek, özellikle Türkiye'deki genç ve genç yeti?kin popülasyonlar? aras?nda siber zorbal?k olgusunun yayg?nl???n? ve dinamiklerini ara?t?rmac?lar için ölçülebilir hale getirmeyi hedeflemektedir.

Bu araç, hem akademik ara?t?rmalarda hem de klinik uygulamalarda **siber zorbal?k** ile ilgili risk gruplar?n? belirlemek ve önleyici müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir. Ölçe?in iki faktörlü yap?s?, ara?t?rmac?lara zorba/ma?dur rolleri aras?ndaki ayr?m? net bir ?ekilde yapma imkan? sunmaktad?r.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, bireylerin internet ve mobil ileti?im araçlar? arac?l???yla gerçekle?tirdi?i sald?rgan davran??lar bütünü olan **Siber Zorbal?k**'t?r. Bu yap?, iki ana bile?en üzerinden ele al?nmaktad?r:

Rahats?z Etme: Bireyin ba?kalar?na kar?? siber zorbal?k eylemlerini ne s?kl?kla gerçekle?tirdi?ini ölçer (Zorba rolü).
Rahats?z Edilme: Bireyin siber zorbal?k eylemlerine ne s?kl?kla maruz kald???n? ölçer (Ma?dur rolü).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu iki boyut, siber zorbal???n sadece tek yönlü bir eylem olmad???n?, ayn? zamanda bir ma?duriyet deneyimi oldu?unu vurgulayarak, konuya bütüncül bir yakla??m sunmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla yap?lan analizler sonucunda, ölçekteki toplam 13 maddenin varyans?n önemli bir bölümünü aç?klad??? tespit edilmi?tir. Elde edilen bulgulara göre, maddeler toplam varyans?n **%50,71**'ini aç?klamaktad?r. Bu oran, uyarlama çal??malar? için kabul edilebilir bir düzeyde olup, ölçe?in kuramsal yap?y? yeterince temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenilirlik

Siber Zorbal?k Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach's Alpha - crα) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Toplam 13 maddeden olu?an ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur (crα=.87). Bu de?er, ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? i?aret etmektedir.

Alt boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar? ise ?öyledir:

Birinci faktör (Rahats?z Etme) için iç tutarl?l?k katsay?s?: crα=.85.
?kinci faktör (Rahats?z Edilme) için iç tutarl?l?k katsay?s?: crα=.74.

Her iki faktörün de güvenilirlik de?erleri, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir veya iyi düzeyde olup, ölçe?in alt boyutlar?n?n da tutarl? ölçümler sundu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal uygunlu?unu belirlemek amac?yla Faktör Analizi gerçekle?tirilmi?tir. Analizler sonucunda, Siber Zorbal?k Ölçe?i'nin orijinal yap?s?na uygun olarak 13 madde ve 2 alt boyuttan olu?an bir faktör yap?s? elde edilmi?tir. Bu iki faktör, literatürdeki siber zorbal?k olgusunun temel bile?enleri olan zorba ve ma?dur rollerini temsil etmektedir. Elde edilen bu yap?, ölçe?in Türkçe kültürüne ba?ar?l? bir ?ekilde uyarland???n? göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 13 madde, 2 alt boyut (Rahats?z Etme ve Rahats?z Edilme)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Genç Yeti?kinler (Siber zorbal?k ara?t?rmalar? ba?lam?nda)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ya? Grubu: Çal??ma örneklemi belirtilmemi?tir, ancak genel olarak ergenlik ve genç yeti?kinlik dönemi hedeflenmektedir.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye popülasyonu üzerine uyarlama çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama, 5'li Likert derecelendirme (1= hiç - 5= her zaman)

Anahtar Kelimeler

Siber zorbal?k, zorbal?k, ma?duriyet, iç tutarl?l?k, yap? geçerli?i, Türk uyarlamas?, psikometri, ergenlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Neylan Ziyalar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresi: neylan@istanbul.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?stanbul Üniversitesi, Türkiye (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Uyarlama Y?l?: 2017

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Neylan Ziyalar) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Makale, aç?k eri?imli bir bültende yay?nlanm??t?r.

Referanslar

Küçük, S., ?nan?c?, M.A., & Ziyalar, N. (2017). Turkish adaptation of Cyberbullying Scale. *Adli T?p Bülteni, 22*(3), 172-176. doi: 10.17986/blm.2017331584

Makalenin ResearchGate ba?lant?s?: researchgate.net.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: siber-zorbalik-olcegi-toad.pdf.

Siber Zorbal?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

13 madde ve 2 alt boyut
Rahats?z Etme
Rahats?z Edilme

ARABPSYCHOLOGY.COM